

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Commentatio Academica De Recta Theologiae Parabolicae
& Allegoricae Conformatione**

**Pfaff, Christoph Matthaeus
Christlieb, Wilhelm Bernhard
Rühle, Christian Andreas**

Tubingae, 1729

§. 6.

[urn:nbn:de:bsz:31-41906](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-41906)

Bernh. Wideburgio in *diff. de Systemate Copernicano Scripturæ S. non contradicente & in Mathesi Biblicâ*, cui addi debet eines anonymi Erörterung der Frage, ob des Cartesii Meinung, dadurch er behauptet, daß die Sonne still stehe und die Erde sich bevedge, der Heil. Schrift zuvvider lauffe, cum præfat. cl. Stollii & notis Wideburgii Jenæ 1726. 8. edita, S. C. Hollmanno in *diff. philof. de obligatione Astronomi Christiani erga Scripturam S. Wittebergæ eodem anno editâ*, J. J. Rambachio in *diff. Theol. de Scripturâ S. ad erroneos vulgi conceptus adcomodatâ* sect. 1. §. 4. sect. 2. §. 3. n. 2. J. H. Beckero in *Theoriâ motæ circa solem telluris Scripturæ non inimicâ Raceburgi A. 1726. impressâ*, quæ imprimis conferri hic meretur, & Erdm. Neumeistero in dem Beveis contra celeb. Marpergerum p. 130. sqq. maximè verò Guil. Derhamo in *Astro-Theologiâ*, quod egregium prorsus opusculum ex Anglico idiomate in Germanicum abs se versum Hamburgi A. 1728. 8. edidit clariss. Polyhistor J. A. Fabricius. Phrasis de tranlocatione montium Matth. XVII. 20. XXI. 21. 1. Cor. XIII. 2. notoriè tropica est, uti post Lightfootum observavit Jo. Vorstius de adagiis N. T. C. XI. ad 1. Cor. XIII. 2. in syntagmate Rhenferdiano *diff. de stylo N. T.* p. 531. Nec tamen existimârim, Matth. XXI. 21. istani loquendi formulam abrogationem cultûs Levitici in monte templi Hierosolymitani præstiti significari, uti van der Waeyen, van Til, d' Outrein & ex his Theoph. Amelius sive P. Zornius in der Erörterung der Schrift-Stellen im N. T. p. 540. 541. statuit, aut ad excidium Hierosolymæ Zach. XIV. 4. hic respici, quæ sententia Heideggeri in ep. ad Cor. p. 125. est. Nec nos morantur, quæ de montium translationibus ab his vel illis factis Legendarii fabulantur. Vide hic Dannhaveri *Christeidem* p. 878. sqq. J. F. Mayeri *diff. de translatione montium Kilonii A. 1701. editam* p. 13. 14. & H. Witsii *Melet. Leid. diff. 10. §. 16. sqq. p. 418. sqq.* Denique de casu stellarum qui intelligenda sint scripturæ sanctioris verba, ad Apoc. VIII. 10. 11. explicavimus in oratione de stellâ absinthio sub tubicinio quinto de cœlo cadente, priore anno hic loci impressâ. Ast infinita heic exempla dare possumus, si nobis liceret, heic latius excurrere, maximè ex Apocalypsi, ubi interpretationibus allegoricis nimis sanè & sine causâ sæpiùs indulgent viri docti.

§. 6.

Ne tamen gratis allegoricam istam scripturas sanctiores explicandi methodum rejecisse videamur, placet, sub finem examinare argumenta, quibus dissentientes heic contra nos pugnant. Sunt verò illa, uti producta fuere à Coccejo passim, Deusingio (a), Witsio (b), Vitringâ (c), Ceillierio (d) atque ex nostris cel. Muhlio, qui itidem existimavit, omnia V. T. facta modo prophetico res N. T. repræsentare & adumbrare (e), I. Paulum ipsum generalem hanc regulam ponere, V. T. esse typum Novi (f), II. atque ita componere Ada-

mum primum cum secundo (g), historias V. T. cum rebus N. T. (h) Nec III. negari posse, quicquid sit cærimoniarum Leviticarum, id res N. T. pingere (i). Imò IV. dari uti peccata, ita bonas actiones, uti pœnas, ita & beneficia typica (k). V. In prophetiis V. & N. T. maximè Apocalypticis ubique militare allegorias, litteram heic premi non posse. VI. Dicta V. T. quæ in Novo ad Messiam & Novi Test. res applicentur, sine allegoricâ explicatione huc trahi maximam partem haud posse (l), VII. modum docendi parabolicum à Christo usurpatum itidem methodum istam allegoricam suadere, quæ eò majorem veritatis accipiat lucem, si VIII. consideraverimus, sapientiam & fecunditatem sensûs divini sanè literâ nudâ haud exhauriri, & IX. saltem, exempli, quod imitationi nostræ propositum sit, loco ad allegoricas illas explicationes Paulinas, quas nemo sanè ex istâ literâ facilè exsculpsit, respexerimus, ubi historiam illam Agaræ & Saræ Gal. IV. 22. sqq. (m) & legem de ore bovi trituranti haud obligando 1. Cor. IX. 9. (n) Paulus allegoricè explicat. Confirmare nos X. in hâc methodo epistolam ad Ebræos, quæ tota allegoricis ejusmodi explicationibus scateat. Imò nisi XI. supponamus, sacrificia & cultum V. T. esse typicum, de fide fidelium V. T. actum esse. Nihil itaque impedire, quò minùs eandem viam & nos ineamus. Tacemus alia, e. g. quòd, Christo monente, debeamus ἐφ' ὅντων τὰς γερουσίας, id quod per allegoricam explicationem fiat (o), & quæ ejusmodi sunt (p).

- (a) in demonstratione allegoriæ historicæ V. & N. Testamenti, quæ Franckeræ 1707. 4. prodit, & in præf. Mosis Evangelizantis.
- (b) in œcon. fœd. Dei L. 4. C. 6. §. 6. inque Miscell. sacris T. 1. L. 2. C. 17. §. 2. 3. ubi & Mosen Amyraldum in rem suam citat.
- (c) in Observ. sac. L. VI. C. 20. & in præf. ad Teelmanni Comm. in Luc. XVI. Adde & præf. in Jes. quam scripsit.
- (d) dans l'apologie de la Morale des Pères de l'Eglise contre les accusations de Mr Barbeyrac Ch. 4. p. 103. sqq.
- (e) in apodixi p. 93. sqq. Heic enim p. 94. 95. *Unde nihil planè vel visionem vel auditum antea fuisse necesse est, quòd non eventura prædiceret, & que speranda erant sub N. T. πολυμερῶς ἔχοντες πολυτρόπως Numinis instinctu ductuque revelaret.* Allegat hanc in rem Vir doctus Apol. Aug. Confess. p. 142. ubi: *Et res gestæ in populo Israël sunt exempla eorum, quæ in Ecclesiâ futura fuerunt.* itemque Chemnitium in locis Theol. P. 2. fol 51. ubi: *totum illud*

illud tempus usque ad adventum Messie fuit tempus umbrarum, signorum, pedagogie &c. etiam ante legem Moysi, alioque autores, queis & S. Schmidium de circumcissione p. 64. sqq. addere poterat. Ipse tamen Muhlius ab excessu hujus studii allegorici sibi temperare certosque heic limites ponere videtur, p. 96. ita scribens: Quod eo tamen modo interpretandum non erit, ac si totam Scripturam meram allegoriam faciam &c. Et hæc scriptoris anonymi de demonstratione allegorice historice, quem Franquera familiariter novi, Cl. Altingii, (Deulingium volebat dicere Muhlius, in nomine enim dicendo erravit calamus) sententia est, sed QUÆ MULTUM PUTIDI ET ABSONI habet, ac Belgicarum Ecclesiarum censuram notamque Spanhemii in elencho controversiarum p. 665. gravissimè incurrit. Licet verò modum in studio allegorico historice & leges V. T. exponendi excedere videatur Muhlius, stylo tamen acriore, quam par erat, reprehensus hic est à Josua Schvvarzio vider D. H. Muhlium in puncto Chiliafmi P. 2. C. 3. 4. p. 124. sqq. Adde Kraftfi historischen Bericht contra Schvvarzium p. 56. sqq. & Fechtii lect. Theol. in syllogem p. 13. sqq.

(f) 1. Cor. X. 6. 11. Col. II. 17. Ebr. X. 1.

(g) Rom. V. 14. 1. Cor. XV. 45. sqq. Quæri heic posset, num, Adamo integro typo Christi antitypi existente, sequatur hinc, Christum etiam incarnandum fuisse, si homo non peccasset? Vide Basnagii histoire des Juifs L. 3. Ch. 21. §. 4. n. 2. p. 569. 570. ubi contra Picum Mirandulanum, quaestionem istam adfirmantem haud malè disputat. Ast sunt, qui Rom. V. 14. per τὴν μέλλουσα Christum non intelligunt, uti ex veteribus Augustinus, ex recentioribus Knachtbullus. Jam verò τύπον hic non figuram sed comparationem nudam inferre, nec Adamum typum Christi heic dici, cum Glassio statuit Marckius in sylloge diss. ad sel. textus N. T. exerc. 17. §. 6. p. 493. sqq. quem & consule in historiâ paradisi L. 3. C. 13. Sed adde & Snelii diss. de Adamo Christi typo in amœnitatibus Theologiæ emblematicæ & typicæ p. 55. sqq.

(h) Vide 1. Cor. X. 1. sqq. Gal. IV. 22. sqq. Eph. V. 31. sqq. Hebr. I. 5. III. IV. V. VII. XII. 24. sqq. XIII. 10. sqq. uti & 1. Pet. II. 24. III. 20. 21. Adde Matth. II. 15. 18. XII. 40. XXIV. 37. Luc. XVII. 32. Joh. III. 14. VI. 31. sqq. ut taceamus loca illa, ubi Christus in N. T. agnus Dei mæstatus ob peccata hominum dicitur.

(i) Col. II. 17. Hebr. IX. X. Nota heic, Hebr. X. 5. innuere Apostolum, quod omnia mysteria sub cultu levitico latentia haud explanaverit, sed saltem eorundem partem Hebr. IX. 5. Spicilegium ergò, & quidem magnum Interpretibus sacris heic relictum esse videtur.

(k) Vide heic diss. nostram de rectâ Theol. typicæ conformatione p. 19. & de rectâ Theologiæ propheticæ conformatione p. 36. Jam verò beneficia & pœnas typicas facillè admiserim, difficiliùs peccata typica, cum peccata Deo nolente fiant.

(l) Ubique enim ferè ad sensum mysticum hic recurrendum esse constat.

- (m) Urget hoc inprimis Deusingius in demonstratione allegoriae historicae V. T. L. 2. §. 58. sqq. itemque p. 48. sqq. uti locum hunc Paulinum prolixè evolvit & id quàm maximè urget L. 1. §. 56. p. 46. allegoriam hanc ipsi legi insitam esse, non demùm extrinsecus illi à Paulo affusam, dici enim comm. 21. *Dicite mihi, qui sub lege vultis esse, legem non auditis.* Id quod & contra Joncourtium urget Sal. van Til in libro: tegengift tegen de Adder-steeken van Mr P. de Joncourt. C. 4. §. 10. p. 75.
- (n) Jam & heic submonere videtur Apostolus, legem istam propter Ministros Evangelii in sensu isto allegorico expressè positam esse. Vide comm. 8. 10.
- (o) Joh. V. 39. ubi verbum *ἐρῶν*, per *שרר* explicat Vitringa in Archisynagogo C. 11. p. 196. Adde, quæ hanc in rem diximus de rectâ theologiae hœmileticæ conformatione, capitulo 1. notâ 1, p. 3.
- (p) Ita e. g. & huc trahi videas Eccles. I. 9. 10.

§. 7.

Non verò est, quòd hìc urgeamus, quæ argumentis hisce opposuit post Spencerum, Clericum, Joncourtium, cel. Barbeyracius (a). I. non sequi, Christum & Apostolos allegoricâ istâ methodo in explanandis Scripturis V. T. usos esse, ergò & nos eadem uti posse. Scilicet illi beneficio infallibilitatis & *θεοπνευστίας* hoc fecere, quod nobis haud competit (b). II. *τύπον* 1. Cor. X. 6. 11. significare *exemplum*, uti Phil. III. 17. 2. Thess. III. 9. 1. Tim. IV. 12. Tit. II. 7. 1. Pet. V. 3. (c) III. ea, quæ 1. Cor. X. 2. 3. 4. & in ep. ad Hebræos habeantur, meras esse comparationes & allusiones, non figuras (d). IV. Christum & Apostolos nonnisi *sobriè* & rarò ejusmodi comparationibus allegoricis usos esse, sed dissentientes totum V. T. sic explicandum velle. V. nullibi methodum istam allegoricam in sacris literis præscribi vel regulas illius enarrari. Hinc nullas ejusmodi allegorias admittendas esse, nisi quæ expressè in sacris literis determinentur. VI. Quæcunque in N. T. & maximè in Epistolâ ad Hebræos habeantur explicationes V. T. allegoricæ, eas saltem *καὶ ἀνθρώπων* & ad hominem factas esse, quòd hæc docendi methodus apud Judæos esset usitata (e). VII. nudas allusiones 1. Cor. V. 7. 8. IX. 9. 10. 2. Cor. VIII. 14. 15. Gal. IV. 22. sqq. reperiri (f). VIII. positâ hâc methodo allegoricâ Scripturam S. fore pilam versatilem, & quilibet sic ex quolibet erutum iri, occasionemque sic præberi in eandem ineptas allegorias incidendi, quas finxit Origenes, cujus pluras ineptias hìc